

Закиряев К.Э.

**ЫСЫК-КӨЛ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНДЕ MOODLE ЖАНА
GOOGLE APPS ПЛАТФОРМАЛАРЫН КОЛДОНУУ АРКЫЛУУ ЭЛЕКТРОНДУК
ОКУТУУНУ КИРГИЗҮҮ ТАЖЫЙЫРБАСЫ**

Закиряев К.Э.

**ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ЭЛЕКТРОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ИГУ ИМ. К.ТЫНЫСТАНОВА
НА ПРИМЕРЕ MOODLE И GOOGLE APPS**

K.E.Zakiriev

**EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF ELEARNING IN IKSU NAMED AFTER K.
TYNISTANOV ON THE EXAMPLES OF MOODLE AND GOOGLE APPS**

УДК: 37.091.33+004.9

Бул макалада билим берүү процессине электрондук окутууну киргизүү тажрыйбасы жөнүндө айтылат. Moodle жана Google Apps for Education сервистеринин мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу окутуунун сапатын жана эффективдүүлүгүн жогорулатат.

Негизги сөздөр: электрондук окутуу, e-learning, билим порталы, moodle, googleapps.

В этой статье рассматривается опыт внедрения электронного обучения в учебный процесс. Применение сервисов Moodle и Google Apps for Education и их возможностей позволит повысить качество и эффективность обучения.

Ключевые слова: электронное обучение, e-learning, образовательный портал, moodle, googleapps.

This article discusses the experience of implementing e-learning in the learning process. The use of Moodle services and Google Apps for Education and their capabilities will improve the quality and effectiveness of training.

Key words: e-learning, educational portal, moodle, google apps.

Кыргызстанда билим чөйрөсү бир нече жылдан бери жогорку окуу жайларына окууга өткөндөрдүн саны жылдан-жылга азайып келе жатканын байкоодо. Өзгөчө, бул проблема жана тенденция регионалдык жана аймактык жогорку окуу жайларында курч болууда. Демек, мындай көрүнүш окуу жайларынын арасында конкуренциянын курчушуна алып келүүдө. Ошондуктан, окуу жайлары билим берүүнүн жана окутуунун жаңыча формаларына өтүү менен гана болочоктогу студенттерди өзүнө тарта алары шексиз болуп калды.

Акыркы жылдары дүйнөлүк билим берүү системасында, анын ичинде Кыргызстанда да билим берүүнүн жана окутуунун жаңы инновациондук формалары, методдору жана технологиялары пайда болуп, колдонула баштады. Алардын бири болуп электрондук окутуу же E-Learning түшүнүгүн алсак болот. Жөнөкөй тил менен айтканда, электрондук окутуу (E-Learning) – компьютердик, маалыматтык жана телекоммуникациялык технологияларды колдонуп, аудиториядан же аралыктан билим берүүнү окуу процессинде колдонуу.

Ушундай шарттарда К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинде (ЫМУ) электрондук окутуунун элементтери киргизилип, колдонула баштады. E-Learning заманбап маалымат-телекоммуникациялык технологияларды жана

компьютердик каражаттарды талапкылуу менен бирдикте, профессордук-окутуучу жана техникалык кызматкерлердин курамынын жогорку квалификацияда болуусун да шарт кылат. Ошондуктан, ЫМУ жогоруда аталган окутуу технологияларын киргизүү жана колдонуунун алдында, керек болгон материалдык-техникалык базаны түзүп, чындап жана жаңылады. Ошол эле учурда, электрондук окутуу боюнча адистер да чет өлкөлөрдөн даярдоодон өтүштү. Аталган иштер ЫМУнун өздүк жана эл-аралык проектилердин каржылоосу аркылуу ишке ашырууга мүмкүнчүлүк болду.

Электрондук окутууну киргизүү жана колдонуу 2015-жылы ишке ашырыла баштады. Баштапкы этапта электрондук курстарды түзүүчүлөрдү камдоо максатында окутуучуларга компьютердик, маалыматтык технологиялар боюнча, андан кийин E-learning курстарды түзүп жана жасап чыгуу инструменттери менен иштөөнү үйрөтүү семинар-тренингдери өткөрүлүп, сертификаттар берилди. Атайын окуудан өткөн 100 дөн ашык окутуучулардын арасынан азыркы учурда 30 га жакыны өзүлөрүнүн электрондук курстарын түзүп чыгышты жана окуу процессинде колдонуп жатышат. Азыркы мезгилде ЫМУда электрондук окутуу окутуучулар тарабынан эки маалымат системасы аркылуу жүргүзүлүүдө: биринчиси Moodle платформасы, экинчиси Google Appsfor Education пакети. Moodle системасын колдонуу студенттер жана окутуучулар тарабынан же ЫМУнун маалымат www. iksu. kg сайты аркылуу, же moodle. iksu. kg билим порталы аркылуу жүргүзүлөт. Ал эми Google Apps пакети окутуучулар жекече инструмент катары колдонушууда.

Moodle – электрондук окутуу курстарын башкаруу системасы. Кээ бир учурларда аны «окутуунун башкаруу системасы» же «виртуалдык окутуучу система» деп да атап коюшат. Бул инструментти колдонуу бекер болгондуктан, анын жардамы менен онлайн-окутуучу веб-тиркемелерди жана сайттарды түзсө болот. Системаны дистанттык окутууда колдонушат. Системанын жардамы менен электрондук окуу материалдарын башкарып, темалардын, сабактардын, тапшырмалардын жана башка керектүү окуу элементтеринин өздөштүрүү удаалаштыгын берсе болот. Система кубаттуу тестирилөө инструменттерине да ээ [1].

БМУнун moodle.iksu.kg билим порталында 30 га жакын окуу электрондук курстары жайгаштырылган. Электрондук курстар бир нече категорияларга бөлүнгөн: жогорку билим алуучуларга (университеттин студенттерине), мектеп окуучуларына (ЖРТ га даярдануучуларга), кошумча билим алуучуларга (өз алдынча билимин кеңейтип жаткандарга), Е-консультация (окутуучу-түзүүчүлөргө методикалык жардам) жана учурда түзүлүп жаткан курстар. Жогоруда аталган курстарга колдонуучулар өзүлөрү регистрациядан өтүү аркылуу (эгер курс ачык түрдө болсо), же окутуучу тарабынан логин жана пароль алуу аркылуу кире алышат.

Порталдагы электрондук курстар жетиштүү теоретикалык, практикалык жана видео окуу материалдары менен камсыздалган. Окуу материалдарын өздөштүрүү, тапшырмаларды аткаруу жана ар кандай суроолорду, оор материалдарды талкулоо асинхрондук же реалдуу бакыт режимдеринде жүргүзүлөт. Ар бир курс баштапкы жана жыйынтыктоочу тестирилөө менен камсыз болушкан. Себеби, курс колдонуучу же окутуучу студенттин баштапкы билимин текшерүү аркылуу проблемдүү темаларды аныктап, ага көбүрөөк көңүл бура алышат. Жыйынтыктоочу тестирилөөнүн жыйынтыгы түзүүчүгө, жасалган курстун эффективдүүлүгүн жана сап атын анализдегенге жардам берет. Кээ бир курстарда тестирилөөнү модулдарда же ар бир темада өтсө болот.

Мындан тышкары, окутуучулар системадан автоматтык түрдө ар кандай статистикалык анализдерди ала алышат: курска канча студент жазылды, кайсы темалар жана канча убакыт окулду, тапшырмалардын аткарылышы, тестирилөөнүн жыйынтыктары, кайсыл суроолор кыйынчылык жаратты ж.б. Мунун баары, түзүүчүгө жана окутуучуга курстун сапатын жогорулатууга жардам берип, убакытты экономдоп, окутууга көбүрөөк көңүл бурууга мүмкүнчүлүк түзөт.

Электрондук окутуунун дагы бир эффективдүү инструменттеринин бири болуп Google компаниясынын окуу жайлары үчүн иштелип чыккан Google Apps сервистик пакттери болуп саналат. Google Apps – бул «булут» технологияларын колдонуу аркылуу чогуу колдонууну уюштуруу жана башкаруу тиркемелер пакети. Пакеттин жардамы менен окуу материалдарын бирдиктүү колдонуу, иштөө жана ой алмашуу, материалдарды жайгаштыруу, видео материалдардын хостингин колдонуу ж.б. окутууга колдонуучу инструменттер менен иштесе болот.

Google Apps пакетинин 60 дан ашык сервистик тикемелерин колдонсо болот. Алардын ичинде Youtube видео хостинги, Google+социалдык тармагы, CMS Болгтер, Google Аналитика, Zoho, Lucid Chart уюштуруу диаграммалар сервистери, Aviaгу онлайн графикалык редактору ж.б. Эң башкы өзгөчөлүктөрү болуп Google Apps for Education бекер сервистик тиркемелеринин пакети саналат. Аларга Класс (Classroom), Gmail, Диск жана Документы сервис терикирет. Окутуучулар виртуалдык класста тапшырмаларды электрондук түрдө бат түзүп жана

текшере алышат. Тапшырмалар автоматтык түрдө дисктеп апкалар жана документтер структурасына системдешип жайгаштырылат. Тапшырмалар бетинде окутуучу кайсыл тапшырмаларды бергени көрүнүп турат. Студентке керектүү тапшырманы аткаруу үчүн аны тандап алуу жетиштүү. Аткарылган тапшырмалар реалдуу бакыт режиминде жаңыланып турат, ошондуктан, окутуучуларды оперативдүү текшерип, баа коюуп жыйынтык чыгара алат [2].

Окутуучу студенттерди өзү кошуп, же аларга курска регистрациядан өтүү үчүн коду бере алат. Бул процедура бир нече эле минута талап кылат. Класста жазуу иштерин жүргүзүү кагазсыз жүргүзүлөт. Тапшырмаларды түзүү, текшерүү жана баалоо борбордоштурулган түрдө жөнөкөй жана оңой жүргүзүлөт. Студенттер, кайсыл тапшырманы аткарбай калганын автоматтык түрдө көрүп турушат.

Окутуучу Google Apps формаларын тестирилөөнүн ар кандай түрлөрүн колдонуу менен экзамен, анкета алуу, сурамжылоо жана башка баалоо жумуштарын кыла алат.

Азырынча, Google Apps for Education сервисин БМУнун окутуучулары традициондук сабакка кошумча катары колдонушууда. Бул өз учурунда студенттердин кызыгын жаратып, алар тарабынан окуу материалдарын өздөштүрүүнү оңойлотуп, сапатын жакшыртууда.

Электрондук окутуу технологияларын БМУнун окуу процессинде колдонуу күчөтүлө бермекчи. Ал үчүн жогоруда айтылган системаларды эле колдонбостон, дагы AVN маалымат системасынын билим порталын да колдонуу уюштурулуп жатат. Себеби, электрондук окутууну киргизүүдө жана колдонууда студенттерге, ар кандай категориядагы билим алуучуларга, окутуучуларга, курстарды түзүүчүлөргө өзүлөрүнө жакан жана туура келген маалымат системасын тандоо шарты түзүлүшү керек. Мисалы, колдонуучу айыл жергесинде, же алыскы райондордо болуп калса, анда Google Apps пакеттерин өздүк мобилдик түзүлүштөрүн колдонуу менен керек болгон курсту же окуу материалдарын окуп, өздөштүрүп, керек болсо окутуучусу менен интерактивдик маалымат алмашууну жүргүзө алмакчы. Эгерде, колдонуучу Кыргызстандын ичинде болсо, анад AVN системасынын билим порталы аркылуу тапшырмаларын алып, аткарылган иштерин кайра жиберсе алат. Ал эми Moodle системасы аркылуу колдонуучу чет өлкөдөн окуусун үзгүлтүксүз улантат берсе болот. Ушундай эле шарттарды окутуучулар да жогоруда аталган системаларды колдоно алмакчы.

К.Тынстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинде электрондук окутууну киргизүү жана окутууда жаңы инновациондук технологияларды колдонуу келечекте жаңы ийгиликтерге жана жетишкендиктерге өбөлгө түзөөрү шексиз.

Колдонулган адабияттар:

1. Энциклопедия Википедия: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Moodle>.
2. Ямахов Б., Рождественская Л. Google Apps для образования. - «Питер», 2015.

Рецензент: д.т.н. Зиялиев К.Ж.